

УДК 94(477)«1928/1930»

Дмитро БАРАНЧУК,
бакалавр IV курсу спеціальності 032 Історія та археологія,
Херсонський державний університет, м. Івано-Франківськ,
науковий керівник: Кузовова Н., к.іст.н., доцентка

СЕЛЯНСЬКІ ПОВСТАННЯ У 1928-1930 РР. НА ТЕРИТОРІЇ УСРР

Анотація. В статті досліджуються селянські повстання у 1928-1930 рр. на території УСРР: причини та наслідки.

Ключові слова: історія, Україна, повстання, колективізація, селянство

В Україні в період 1928-1930 рр. відбувалися селянські повстання, які стали виявом протидії політиці радянської влади. Ці події також відображають наміри радянської влади по знищенню України як нації, зокрема – знищення економічної бази селянства в результаті п'ятирічного плану Й.Сталіна.

Дослідники історії повстань українських селян у 1928-1930 рр. вказують на те, що ці події були результатом спрямованої політики радянської влади на знищення українського селянина. Радянська колективізація, розкуркулення та ліквідація куркулів як класу, а також спроба ослаблення селянських повстань через улаштування голодів, стали головними причинами збройних конфліктів між українськими селянами та радянською владою [1-5].

Дослідження українських повстань є важливим з кількох причин. По-перше, ці події є важливим елементом історії України. В 1920-х та 1930-х роках минулого століття повстання відображали бажання українського народу боротись за свою незалежність, економічні та національні права. Дослідження цих подій допомагає краще зрозуміти цей період історії України, його події, причини та наслідки.

По-друге, дослідження українських повстань є важливим для розуміння загальної історії національних рухів, боротьби за незалежність та державність в країнах Європи та світу. Більшість українських повстань відбувалися в контексті складних подій того часу, що відбувались в різних країнах світу. Дослідження цих подій допомагає краще зрозуміти той період світової історії.

По-третє, дослідження українських повстань дозволяє краще зрозуміти процес формування національної свідомості та ідентичності українського народу. Учасники повстань були переконані у своїй правоті, були готові відстоювати свій спосіб життя, національну ідентичність, тому їхня боротьба носила національний характер. Тому, дослідження цих подій допомагає краще зрозуміти розвиток національної свідомості та становлення ідентичності українського народу в залежності від певного періоду історії, впливу на неї насильницьких дій радянського уряду.

Хронологія та території, охоплені повстаннями українських селян, були досить широкими. Перші повстання виникли в Південній Україні, це можна пояснити тим, що там розміщувались зернові райони УСРР і селяни першими відчули на собі наслідки колективізації. Наступні повстання відбувалися в північно-східній та північній частині України, а в 1930 році охопили усю територію УСРР.

Процеси розгортання спротиву українських селян, спрямованого проти радянської влади в 1928-1930 рр. досить складні, оскільки вони проходили під час становлення тоталітарної держави – СРСР. Селяни протестували проти насильницької колективізації та розкуркулення, а також захищали свої права та інтереси. Радянська влада в свою чергу намагалася пригнобити селянський рух за допомогою рішучих дій: залучення армії та ОДПУ, арештами, засудженням до страти.

Період між 1928 та 1930 роками був відзначений численними селянськими повстаннями на території України. Основні події цього періоду можна описати наступним чином:

1928 рік: масові виступи селян, волинки – бабські бунти, переважно на Півдні, де також розпочався голод, що тривав до 1929 року.

1929 рік: масові виступи, поширення антирадянських листівок. Повстання охоплюють усю територію України, зростає кількість терористичних актів, спрямованих проти радянської влади.

1930 рік: пік повстань, що охоплюють усю територію УСРР, є особливо масованими в центральній Україні, на Волині та Дніпропетровщині.

Після невдалої спроби розпочати виконання п'ятирічного плану Сталін вирішив застосувати силу, щоб здобути контроль над українськими селянами. Колективізація та розкуркулення, які були проведені згідно з планом, були спрямовані на ліквідацію куркулів як класу. Застосування насильства проти селян, які були проти колективізації, також допомогло радянській владі здобути контроль над цією ситуацією. Однак ці дії стали причиною трагічних наслідків.

У 1932-1933 роках відбулася справжня катастрофа – Голодомор. Голод був спричинений кількома факторами, такими як глибока економічна криза, спровокована колективізацією та розкуркуленням, врожайними катастрофами. Однак, головним фактором була політика радянської влади, спрямована на придушення опору селянства шляхом голоду.

У відповідь на ці жорстокі дії радянської влади українські селяни знову виступили проти неї. Було багато повстань та відкритих виступів у різних частинах України. Проте, ці дії були придушені радянською владою, оскільки селяни були ослаблені голодом.

Селянські повстання у 1928-1930 рр. стали великою трагедією для українського народу. Насильницьке придушення повстань та репресії проти українських селян, а також Голодомор 1932-1933 років, що спричинив мільйони жертв серед населення України, стали найбільшими злочинами радянської влади проти українського народу.

Українські селянські повстання 1928-1930 рр. стали однією з найбільш важливих подій у новітній історії України, яка відображає бурхливий процес політичних, соціальних і економічних змін, що відбувалися в цей період. Дослідження цих подій є важливим завданням для розуміння сучасної історії України та її місця в світовій історії.

Список використаних джерел:

1. Кульчицький С.В. Опір селянства суцільній колективізації // Голод 1932–1933 років в Україні: причини та наслідки. Київ, 2003. С. 366–384.
2. Зінченко А. Л. Повстання селянські проти більшовицького режиму 1929-1932. Енциклопедія історії України: у 10 т. Київ: Наукова думка, 2011. Т. 8: Па-Прик. С.285.
3. Lynne Viola. Peasant rebel under Stalin: Collectivization and the culture of peasant resistance. New York, 1996. Режим доступу: <https://web.pdx.edu/~mev/Russia/Lynne%20Viola%20-%20Peasant%20Rebels%20Under%20Stalin%20Ch.%201.pdf>.
4. Мовчан О.В. Спротив хлібозаготівлям та пошуки порятунку від голодної смерті. *Голод 1932-1933 років в Україні: причини та наслідки*. Київ, 2003. С. 538-561.

УДК 94(477)

Вікторія БАРЛАДІНА,

магістрантка І курсу спеціальності 014 Середня освіта, спеціалізація 014.03 Історія, Херсонський державний університет, м. Івано-Франківськ, науковий керівник: Михайленко Г., к.іст.н., доцентка

**ФЕНОМЕН ЖІНОЧИХ ПОХОВАНЬ ЗІ ЗБРОЄЮ В СКІФСЬКИЙ І
САРМАТСЬКИЙ КУЛЬТУРАХ: СПІЛЬНЕ І ВІДМІННЕ**